

درباره بیمه بیکاری بیشتر بدانیم

به موجب قانون بیمه بیکاری، آن دسته از بیمه شدگانی که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده به کار باشند از مستمری بیمه بیکاری برخوردار می‌شوند.

ایران سومین کشور خاورمیانه است که بیمه بیکاری را برای افراد تحت پوشش قانون کار و قانون تأمین اجتماعی خود پیش‌بینی کرده است. به موجب قانون بیمه بیکاری، آن دسته از بیمه‌شدگانی که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده به کار باشند از مستمری بیمه بیکاری برخوردار می‌شوند. علت بیکاری و مشمولان بیمه بیکاری عامل اصلی در احراز شرایط دریافت مقرری بیمه بیکاری بر پایه اخراج استوار شده است. به این معنا که بیمه شده کار خود را به اختیار از دست نداده باشد. در این چارچوب چهار فرض قابل‌تصور است.

- فرض اول اخراج کارگر بدون دخالت و نقش وی در ایجاد آن است. در این حالت کارگر باید توسط کارفرما اخراج شده باشد. این اخراج می‌تواند به لحاظ عدم نیاز کارگر باشد یا عدم تفاهم کارگر و کارفرما در ادامه همکاری و کار. بنابراین در مواردی که خود کارگر در بروز بیکاری نقش داشته باشد بیکاری غیرارادی محسوب نمی‌شود. به طور مثال اگر کارگر استعفا دهد، یا ترک کار کند، بیکاری وی ارادی است و مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نمی‌شود. یا چنانچه بیکاری ناشی از توافق کارگر و کارفرما باشد و بر اساس توافق دوجانبه قرارداد کار خاتمه یافته و تسویه حساب به عمل آمده باشد، مشمول مقرری نخواهد بود. وجود چنین شرطی (اخراج) برای اخذ مقرری لازم است، چراکه امید به دریافت مقرری بیکاری نباید موجب ترک کار اختیاری شود و کاهلی را ترویج کند.

- فرض دوم موردی است که کارگر با انجام اقدامات و فعالیت‌هایی که از آن به‌قصور در کار تعبیر می‌شود، اخراج شود. اگرچه در این حالت کارگر توسط کارفرما اخراج شده ولی به جهت آنکه عامل اصلی اخراج، رفتار نادرست کارگر بوده، در واقع بیکاری ارادی تلقی می‌شود و کارگر مشمول دریافت مقرری بیکاری نمی‌شود. البته این نوع اخراج باید با موافقت شورای اسلامی کارگاه و یا نماینده کارگران باشد و توسط هیئت‌های حل اختلاف وزارت کار نیز تایید شود.

- در صورتی که کارگاه بر اثر حوادث پیش‌بینی‌نشده مانند سیل، زلزله و... که از اختیار کارگر و کارفرما خارج است، بیکار شود، بیکاری غیرارادی محسوب می‌شود و کارگر در طول تعطیلی کارگاه از مقرری بیمه بیکاری برخوردار می‌شود. در چنین حالتی کارگر پس از احیای مجدد کارگاه به کار سابق بازمی‌گردد. این مورد از مواردی است که دوره تعطیلی کارگاه، دوران تعلیق قرارداد کار با دریافت مقرری بیمه بیکاری است و کارفرما نمی‌تواند عذر کارگر را بخواهد. کارمندان و کارشناسان سازمان تأمین اجتماعی باید در این نوع از بیکاری متوجه باشند که پس از احیای مجدد کارگاه، کارگر باید به کار خود بازگشت داده و مقرری وی قطع شود.

- همچنین در تمامی موارد دوران تعلیق از قبیل دوره سربازی، حضور در جبهه، مرخصی زایمان، مرخصی استعلاجی، مرخصی سفر حج، مرخصی‌های استحقاقی و مرخصی بدون حقوق، که پس از پایان مدت تعلیق کارفرما از پذیرش مجدد کارگر سر باز زند، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهد بود.

در حال حاضر غیر ارادی بودن بیکاری، ملاک اصلی برقراری حمایت‌های قانونی برای بیمه‌شدگان بیکار است و تنها افرادی می‌توانند از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنند که به صورت غیر ارادی از کار بیکار شده و خروج از اشتغال به اراده و خواست آنها نبوده باشد.

تشخیص ارادی و غیرارادی بودن بیکاری بر عهده کمیته‌ای متشکل از نمایندگان اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی است و شعب تأمین اجتماعی بر اساس معرفی ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص برقراری مقرری بیمه بیکاری برای بیمه‌شدگان اقدام می‌کنند.

بر اساس قانون، کارگرانی که مشمول بیمه بیکاری می شوند پرداخت بیشترین سهم بیمه بیکاری ۸۰ درصد حقوق آنها است که این درصد نباید از حداقل مزد کمتر باشد و ۵۵ درصد از آن به عنوان حداقل مزدی که در سه ماه قبل از بیکاری دریافت کرده اند، ۱۰ درصد حق همسر و ۱۰ درصد برای دو فرزند است.

سابقه لازم سابقه لازم برای برخورداری از مقرری بیمه بیکاری داشتن حداقل شش ماه سابقه قبلی است . ولی در چند مورد داشتن سابقه مذکور لازم نیست یا نیاز به سابقه بیشتری است. موارد استثنا عبارت است از:

الف) در صورتی که بیکاری ناشی از تعطیلی کارگاه بر اثر حوادث غیرمنتظره باشد، نیازی به سابقه شش ماهه نیست و با یک روز سابقه هم مقرری مربوطه به کارگر بیکار تعلق می گیرد.

ب) در صورتی که بیکاری پس از اتمام قرارداد کار مدت معین باشد و شخص بیمه شده نیز دارای یک سال سابقه در آخرین کارگاه باشد، مشمول دریافت مقرری می شود. با این توضیح که با پایان قرارداد در قراردادهای مدت موقت مقرری بیمه بیکاری به کارگر تعلق نمی گیرد، ولی چنانچه بیمه شده در حین قرارداد موقت بیکار شود مشمول دریافت مقرری خواهد بود.

مهلت مراجعه کارگر اخراجی پس از اخراج یک ماه فرصت دارد تا به هیئت های حل اختلاف وزارت کار مراجعه و درخواست مقرری بیمه بیکاری کند. در صورت عذر موجه مثل بیماری یا ... امکان مراجعه تا حداکثر سه ماه نیز وجود دارد. این مدت برای کارگرانی که از خدمت سربازی یا حضور در جبهه مراجعه می کنند و کارفرما از پذیرش آنها خودداری می کند دو ماه است.

* شرایط پرداخت بیمه بیکاری: اخراج از محل کار، پرداخت حداقل شش ماه حق بیمه و داشتن یک سال قرارداد کار با پرداخت حق بیمه

* اما مقرری بیمه بیکاری شامل چه کسانی می شود؟ بیمه شدگانی که بدون میل و اراده بیکار شوند در صورتی که دارای حداقل شش ماه سابقه پرداخت حق بیمه باشند می توانند از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنند.

* اخراج از محل کار و داشتن ۶ ماه حق بیمه مهمترین شرط پرداخت بیمه بیکاری

آن دسته از بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث غیرمترقبه مانند سیل، جنگ، زلزله و آتش سوزی بیکار می شوند، برای دریافت مقرری بیمه بیکاری نیاز به داشتن حداقل سابقه ندارند و حتی اگر در روز اول کار بر اثر این حوادث بیکار شوند، می توانند مقرری بیمه بیکاری دریافت کنند. متقاضیان بیمه بیکاری که کار خود را به صورت غیر ارادی از دست بدهند برای دریافت مقرری بیمه بیکاری حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ بیکاری می توانند موضوع را به واحدهای اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل اطلاع دهند و آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی و یا کار مشابه آن اعلام کنند. طبقاً مراجعه متقاضی بعد از ۳۰ روز با عذر موجه و با تایید هیأت حل اختلاف اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی تا ۳ ماه امکانپذیر خواهد بود. مدت پرداخت بیمه بیکاری به بیمه شدگان واجد شرایط به سابقه پرداخت حق بیمه از سوی آنان بستگی دارد و مدت آن از ۳۶ ماه برای بیمه شدگان مجرد و ۵۰ ماه برای بیمه شدگان متأهل و متکفل بیشتر نیست.

* قطع مقرری بیمه بیکاری چه زمانی اتفاق می افتد؟ کارگرانی که از مقرری بیمه بیکاری استفاده می کنند در صورت اشتغال مجدد، مقرری بیمه بیکاری آنان قطع می شود. همچنین در صورتی که پس از برقراری مقرری بیمه بیکاری مشخص شود که بیکاری

بیمه شده ناشی از اراده شخصی وی بوده یا بیمه شده بیکار اشتغال مجدد خود را اعلام نکرده و به رغم اشتغال همچنان به دریافت مقرری ادامه دهد، باید وجوه دریافتی و کمک هزینه بیکاری را به سازمان تأمین اجتماعی بازپرداخت کند . تنها استثنا در جریان مقرری بیمه بیکاری در مورد افرادی است که در شروع بیمه بیکاری دارای ۵۵ سال سن یا بیشتر هستند و مادامی که مشغول به کار نشده اند در صورت دارا بودن شرایط می توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند. در حال حاضر کمترین مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری شش ماه و بیشترین پرداخت ۵۰ ماه است و اداره کل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری وزارت کار وظیفه حمایت اجتماعی و پرداخت مقرری بیمه بیکاری به افرادی را که علیرغم میل خود بیکار شده‌اند، برعهده دارد. لازم به ذکر است که ایام استفاده از مقرری بیمه بیکاری جزو سوابق پرداخت حق بیمه کارگران به لحاظ بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت محسوب می‌شود. بهره‌مندی نیروی کار از حمایت‌های اجتماعی از جمله ویژگی های جوامع توسعه یافته است و اینگونه حمایت ها یکی از کارکردهای اصلی نظام های بیمه و تأمین اجتماعی به شمار می رود. بی تردید از دست دادن غیر ارادی کار یکی از حوادثی است که نیروهای کار را تهدید می کند از این رو برقراری بیمه بیکاری راهکاری مناسب و مطمئن برای تأمین زندگی در چنین شرایطی است.

مقرری بیکاری، فقط برای بیمه شدگان اجباری یکی از خدمات تأمین اجتماعی که از سال ۱۳۶۹ توسط سازمان تأمین اجتماعی ارائه می شود بیمه بیکاری است . قانون بیمه بیکاری که سه بار به صورت آزمایشی اجرا شد، بالاخره در تاریخ ۱۳۶۹/۲/۲۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و جزو خدمات و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی قرار گرفت . طبق این قانون صندوق بیمه بیکاری کاملاً از صندوق تأمین اجتماعی مجزا است و از نظر دخل و خرج به صورت مستقل اداره می شود. کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند مشمول قانون بیمه بیکاری نیز می شوند، بنابراین کسانی که طبق قانون کار تحت پوشش بیمه اجباری هستند قانون بیمه بیکاری نیز بر آن ها حاکم است ولی کسانی که به صورت اختیاری، آزاد و به صورت خویش فرما بیمه هستند، از شمول این قانون خارج اند. بر این اساس گروه های سه گانه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری، بازنشستگان و از کارافتادگان کلی، و اتباع خارجی از شمول قانون بیمه بیکاری خارج اند. فرد مقرری بگیر بیکار در طول دوران استفاده از مقرری مذکور باید در کلاس های سوادآموزی و بازآموزی حرفه ای که توسط وزارت کار برگزار می شود شرکت و گزارش آن را به سازمان تأمین اجتماعی ارائه کند . ضمن اینکه در صورت ارائه شغلی مناسب و مرتبط با تخصص، فرد بیکار باید اشتغال جدید را بپذیرد و اعلام کند .

میزان حق بیمه بیکاری ۳ درصد از حقوق و دستمزد بیمه شده است

میزان حق بیمه بیکاری ۳ درصد از حقوق و دستمزد بیمه شده است که کلاً توسط کارفرما پرداخت می شود. بر این اساس برای فرد بیمه شده که مشمول قانون کار و بیمه اجباری است در مجموع ۳۰ درصد حق بیمه پرداخت می شود که ۲۳ درصد آن سهم کارفرما و ۷ درصد آن سهم بیمه شده است.

شرایط پرداخت مقرری: مقرری بیمه بیکاری در صورتی به بیمه شده پرداخت می شود که اولاً به صورت غیرارادی بیکار شده باشد. به این معنا که از کار اخراج شده و یا بر اثر اتفاقات غیرمترقبه و قهریه مثل سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی و... کار خود را از دست داده باشد.

بیمه شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی (مانند تعدیل نیرو جهت افزایش بازدهی، استفاده از فناوری پیشرفته و یا تغییر کاربری، بازسازی خط تولید، جابه جایی کارگاه، و...) کار خود را به صورت موقت از دست می دهند با تشخیص وزارتخانه ذی ربط و

تایید شورای عالی کار می‌توانند از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند شوند. بنابراین کسی که با اختیار خود کار را ترک می‌کند نمی‌تواند درخواست مقرری بیمه بیکاری کند.

فرد باید حداقل شش ماه سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد. برای کسانی که بر اثر حوادث غیرمترقبه کار خود را از دست می‌دهند شرط دوم لازم نیست. این‌گونه افراد در صورتی که سابقه پرداخت حق بیمه آن‌ها کمتر از شش ماه باشد مطابق مشمولینی که شش ماه پرداخت حق بیمه دارند از مقرری بهره‌مند خواهند شد.

حداکثر مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری ۵۰ ماه برای متاهلین و ۳۶ ماه برای مجردین است حداقل مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری ۶ ماه و حداکثر ۵۰ ماه برای متاهلین و ۳۶ ماه برای مجردین است که بر اساس دو عامل تعیین می‌شود. مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری برای افراد متاهل یا متکفل و افراد مجرد متفاوت است. برای مثال، چنانچه دو بیمه شده یکی مجرد و دیگری متاهل با داشتن شش ماه سابقه پرداخت حق بیمه بیکار شوند، برای بیمه شده مجرد شش ماه و برای بیمه شده متاهل یکسال مقرری تعیین می‌شود. همچنین سابقه پرداخت حق بیمه نیز یکی دیگر از عوامل تعیین میزان مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری توسط سازمان تامین اجت ماعی است. مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جزو سوابق بیمه شده از نظر بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت محسوب می‌شود. ولی این مدت به عنوان سابقه برای تعیین مقرری بیمه بیکاری در دفعات بعد منظور نمی‌شود.

تشخیص اخراج و یا ترک کار و تاریخ وقوع بیکاری بیمه شده به عهده و حد کار و امور اجتماعی محل است، پس از مراجعه و درخواست بیمه شده ظرف سی روز پس از بیکاری در واحدهای کار و امور اجتماعی موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد و وضعیت بیکاری بیمه شده از نظر ارادی و یا غیرارادی بودن تعیین می‌شود. واحد کار و امور اجتماعی محل حداکثر ظرف سی روز پس از مراجعه و اخذ مدارک از طرف بیمه شده بیکار موظف است موضوع اخراج و یا عوامل غیرارادی دیگر را طی نامه ای به سازمان تامین اجتماعی اطلاع دهد و سازمان تامین اجتماعی و یا شعبه مربوطه نیز مکلف است ظرف مدت ده روز پس از ثبت معرفی نامه فرد بیکار در صورت داشتن شرایط دیگر (داشتن حداقل سابقه مقرر - شش ماه - و عدم قطع ارتباط بیمه ای با سازمان) برای فرد بیکار، مقرری منظور کند. چنانچه بیمه شده بیکار نتواند ظرف مهلت ۳۰ روز به واحد کار محل مراجعه کند، در صورت داشتن عذر موجه و تشخیص هیئت اختلاف وزارت کار، پذیرش درخواست او حداکثر تا ۳ ماه امکان پذیر است.

چگونگی محاسبه میزان مقرری بیکاری

میزان پرداخت مقرری بیمه بیکاری ۵۵ درصد متوسط حقوق و دستمزد بیمه شده است که بر اساس تعداد افراد تحت تکفل تا ۴ نفر و هر نفر ۱۰ درصد قابل افزایش است، مشروط بر آنکه از حداقل دستمزد همان سال که توسط شورای عالی کار تعیین می‌شود کمتر نباشد و از ۸۰ درصد حقوق بیمه شده نیز بیشتر نباشد. فردی که از مستمری از کارافتادگی جزئی استفاده می‌کند همزمان می‌تواند از مقرری بیمه بیکاری نیز بهره مند شود. چنانچه بیمه شده ای پس از طی دوران سربازی به محل کار خود بازگردد ولی کارفرما از به کارگیری مجدد او خودداری کند، باید حداکثر ظرف مدت دوماه به محل کار خود بازگردد و اگر کارفرما از پذیرش او خودداری کند با احراز سایر شرایط می‌تواند از مقرری بیمه بیکاری استفاده کند.

ویژگی‌های بیمه بیکاری بیمه بیکاری جزو حمایت‌های تامین اجتماعی است، که با وجود برخورداری از فصول مشابه، در عین حال دارای خصوصیتی منحصر به فرد نیز است، این خصوصیات ویژه عبارت‌اند از: ۱- موقتی و کوتاه مدت بودن: مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری کوتاه و دارای ظرفیت زمانی محدود و خاصی است، که بر اساس سابقه و تعداد عائله فرد تعیین می‌شود. در حال حاضر طول مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری در ایران بسیار بالاست و تا سقف ۵۰ ماه را در بر می‌گیرد. ۲- حقوق و مقرری بیمه بیکاری کمتر از چیزی است که شخص در هنگام اشتغال دریافت می‌کرده است. در حال حاضر رقم پرداختی سازمان تامین اجتماعی در مورد

مقرری بیمه بیکاری از حداقل حقوق کمتر نیست. ۳- مقررات بیمه بیکاری در زمره قواعد آمره است که دولت‌ها نه تنها اجرای آن را تضمین می‌کنند، بلکه بعضاً خود نیز بخشی از هزینه‌های آن را به دوش می‌کشند.

غیرمشمولان بیمه بیکاری

گروه‌های زیر از شمول قانون بیمه بیکاری خارج هستند: ۱- صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری: این گروه از بیمه شدگان به اختیار خود بیمه می‌شوند و با سازمان تأمین اجتماعی قرارداد بیمه منعقد می‌کنند. بنابراین بیمه بیکاری جزو تعهدات سازمان در قبال آن‌ها نیست. زیرا بیمه شده خود مسئول پرداخت حق بیمه است، لذا بیکار شدن به صورت غیرارادی منتفی است. از این گروه از بیمه شدگان حق بیمه بیکاری دریافت نمی‌شود. ۲- بازنشستگان و ازکارافتادگان کلی: کسانی که از مستمری ازکارافتادگی یا بازنشستگی استفاده می‌کنند نمی‌توانند همزمان تحت و شش بیمه بیکاری قرار داشته باشند و مقرری مزبور را دریافت کنند. اما کسانی که مستمری جزئی و یا مستمری بازمانگان را دریافت می‌کنند، همزمان می‌توانند از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند شوند. ۳- اتباع خارجی ۴- غیرمشمولان قانون کار: صرفاً مشمولان قانون کار می‌توانند از حمایت‌های بیمه بیکاری بهره‌مند شوند.

چند نکته مهم

کارگران فصلی در صورتی که صرفاً در اثنای فصل کار اخراج گردیده و بیکاری آنها بلا اراده تشخیص داده شود مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود. بیکاران دارای قرارداد کار با مدت معین در صورتی که براساس رأی مراجع حل اختلاف در اثنای مدت قرارداد اخراج گردیده باشند مشمول استفاده از بیمه بیکاری خواهند بود. افراد شاغل در کارهایی که ماهیت آن جنبه دائمی دارد و براساس قرارداد کار در مدت معینی مشغول کار بوده‌اند. با تشخیص واحدهای تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در صورتی که در پایان قرارداد بیکار شوند و در آخرین کارگاه حداقل یک سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند، مورد حمایت قرار گرفته و مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند شد. اقدامات لازم برای اعلام وضعیت بیکاری: بیمه شده بیکار، برای دریافت مقرری بیمه بیکاری، باید حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ بیکاری موضوع را به واحد تعاون، کار و رفاه اجتماعی ذیربط اطلاع دهد و آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی خود یا کار مشابه آن اعلام کند.

شرایط لازم برای دریافت مقرری بیمه بیکاری: بیمه شدگان بیکار، در صورت احراز شرایط زیر، استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را دارند: مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی باشند. تبعه کشورهای خارجی نباشند. مستمری بگیر بازنشسته و یا از کارافتاده کلی نباشند. دارای حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه باشند. در زمره صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری نباشند.

چند نکته مهم:

بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث غیرمترقبه مانند: سیل، جنگ، زلزله و آتش سوزی بیکار می‌شوند، برای دریافت مقرری بیمه بیکاری، نیاز به داشتن سابقه پرداخت حق بیمه برای مدت زمان خاص ندارند و حتی اگر در روز اول کار بر اثر این حوادث بیکار شوند، با رعایت سایر شرایط مقرر می‌توانند مقرری بیمه بیکاری دریافت کنند. بیمه شدگان باید در دوره‌های کارآموزی و سوادآموزی که از سوی ادارات کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی برگزار می‌شود، شرکت کنند و هر دو ماه یک بار، گواهی لازم در این زمینه را به شعب تأمین اجتماعی ارائه کنند.

شرایط قطع مقرری بیمه بیکاری: بیمه شده مجدداً به کار اشتغال یابد. بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره های کارآموزی یا سوادآموزی خودداری کند. بیمه شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود یا شغل مشابه پیشنهادی خودداری کند. بیمه شده بیکار، مشمول استفاده از مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی کلی شود. بیمه شده با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار اولیه برگردد. مدت زمان استحقاقی بیمه شده برای دریافت مقرری بیکاری خاتمه یابد. بیمه شده فوت نماید.

چند نکته مهم

بیکار شدگانی که وفق مقررات قانون کار و حسب آراء صادره از مراجع حل اختلاف مقرر در این قانون به دلیل قصور در انجام وظایف محوله و یا نقض آیین نامه های انضباطی کارگاه توسط کارفرما اخراج گردیده اند مستحق دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود. در صورتی که پس از پرداخت مقرری بیمه بیکاری به بیمه شده ای، مشخص شود که بیکاری بیمه شده، ناشی از اراده شخص وی بوده است، بیمه شده باید وجوه دریافتی به عنوان مقرری بیمه بیکاری را به سازمان تأمین اجتماعی بازپرداخت کند. همچنین بیمه شدگانی که با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار قبلی خود باز می گردند نیز باید مبالغ دریافتی را به تأمین اجتماعی برگردانند. چنانچه بیمه شده بیکار، اشتغال مجدد خود را اعلام نکند و به رغم اشتغال همچنان به دریافت مقرری بیمه بیکاری ادامه دهد، باید مقرری دریافتی از زمان اشتغال را به تأمین اجتماعی ماعی برگرداند. مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جزسوابق پرداخت حق بیمه بیمه شده محسوب میگردد. مقرری بیمه بیکاری افراد واجد شرایط از روز اول بیکاری بیمه شده قابل پرداخت است.

سؤال: بیمه شدگانی که باز خرید می شوند بیکاری آن ها ارادی است یا غیر ارادی؟

پاسخ: چنانچه باز خرید فرد مزبور با سازش و اختیار طرفین صورت گرفته باشد، غیر ارادی محسوب نمی شود ولی اگر باز خرید ناشی از اجبار و همراه با تایید واحدهای حل اختلاف کارگر و کارفرما باشد، غیر ارادی محسوب می شود و مشمول بیمه بیکاری است. سؤال: کارگرانی که بر اثر واگذاری محل خدمت بیکار می شوند مشمول مقرری بیمه بیکاری می شوند یا خیر؟ پاسخ: بر اساس دادنامه های شماره ۵۲ و ۷۴ مورخ ۸۲/۲/۷ و هیئت عمومی دیوان، بیکاری کارگران مذکور غیر ارادی تلقی می شود و بیمه بیکاری به آنان تعلق می گیرد.

سؤال: بیمه شده ای که بر اثر تعطیلی شرکت و کارگاه کار خود را از دست داده است بیکاری وی غیر ارادی است یا

ارادی؟ پاسخ: بر اساس رای مورخ ۸۶/۹/۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، بیکاری بیمه شده بر اثر تعطیلی کارگاه یا شرکت غیر ارادی است و بیمه شده بیکار مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهد بود.

سؤال: مقرری بیمه بیکاری از چه زمانی محاسبه و پرداخت می شود؟ پاسخ: طبق بند «ج» ماده ۷ مقرری بیمه بیکاری با احراز شرایط مقرر در قانون از اولین روز بیکاری فرد بیمه شده قابل محاسبه و پرداخت است.

کارمند پیمانی یک نهاد دولتی بوده ام و ۱۰ سال سابقه بیمه تأمین اجتماعی دارم. سه سال قبل از طریق هسته گزینش رد صلاحیت و بیکار شدم. در دیوان عدالت اداری نیز همان رای را بعد از دو سال تایید کردند. هیچ گونه حق سنوات و پولی به من پرداخت نشد. به اداره کار هم مراجعه کردم گفتند چون کارمند هستی بیمه بیکاری به شما تعلق نمی گیرد. آیا واقعا این طور است؟ من برای ادامه بیمه ام که بازنشستگی داشته باشم چه کار باید بکنم؟ در این سه سال هم هیچ جا شاغل نبوده و بیمه پرداخت نکرده ام.

در قانون بیمه بیکاری فقط مشمولین قانون کار تحت پوشش بیمه بیکاری قرار گرفته اند و کارفرما موظف است هر ماهه ۳ درصد حق بیمه علاوه بر حق بیمه تامین اجتماعی را بابت کارکنان خود به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کند. بنا بر این ضوابط، این قانون مشمولین قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مشمولین استخدامی را دربر نمی گیرد. در مورد سوال دوم نیز لازم به توضیح است که سوابق شما در صندوق تامین اجتماعی محفوظ است و در صورت اشتغال مجدد می توانید بیمه خود را کامل کنید، تا شرایط بازنشستگی را احراز کنید. در صورت عدم اشتغال در کارگاه های مشمول قانون کار، از طریق بیمه اختیاری و با پرداخت حق بیمه مربوطه می توانید بیمه خود را ادامه دهید و تکمیل کنید

شرایط استفاده از بیمه بیکاری بعد از دوران زایمان چیست؟ اگر کارفرما از پذیرش مجدد بیمه شده ای که از مرخصی زایمان بازگشته خودداری کند، در واقع وی را غیرموجه اخراج کرده است، زیرا دوره مرخصی زایمان جزو دوره تعلیق است و کارفرما پس از دوره تعلیق باید او را سر کار خود بازگرداند. اگر در هر صورتی از پذیرش کارگر خودداری کند، با توجه به سایر شرایط، وی مشمول دریافت بیمه بیکاری خواهد بود.